

Til
Nærings- og fiskeridepartementet

Gjenpart
Forsvarsdepartementet
Direktoratet for romvirksomhet
Norwegian Space Cluster
Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening
Abelia
Tekna

Oslo,
4. mai 2026

Fra
Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

NIFROs innspill til stortingsmelding om romvirksomhet

NIFRO er bransjeorganisasjonen for romnæringen i Norge. Vi organiserer om lag 50 medlemmer, fra industrien og fra akademia. Våre medlemmer er leverandører av teknologi, data og infrastruktur innen hele verdikjeden for romvirksomhet. Næringen er av nasjonal strategisk viktighet, men er også sterkt eksportorientert. Vi har delt invitasjonen til innspill med alle våre medlemmer og fått bidrag fra mange av dem; mange har formodentlig også sendt innspill direkte til NFD. Ikke overraskende spriker innspillene ganske mye, og det er ikke rom for å fange opp alt her. Oppsummeringen nedenfor representerer dermed heller ikke nødvendigvis alle våre medlemmers syn. En del innspill er også mer generelt næringspolitiske og ikke spesifikke for romnæringen. Vi regner også med og ser frem til nye innspillsrunder.

- **Hvilke aktuelle problemstillinger bør meldingen omhandle?**
 - Etter NIFROs vurdering er strukturen på den «gamle» rommeldingen i hovedsak ganske god og hensiktsmessig, men den nye meldingen må oppdateres i tråd med punktene nedenfor.
- **Hvilke utviklingstrekk er særlig relevante for romvirksomheten siden forrige stortingsmelding som ble lagt frem i 2019?**
 - Siden forrige stortingsmelding i 2019 har romsektoren gjennomgått en omfattende transformasjon. Fremveksten av nye, kommersielle aktører har akselerert innovasjonstakten og åpnet nye markeder, samtidig som rommet i økende grad har fått geopolitisk og sikkerhetspolitisk betydning.
 - Operasjonaliseringen av Andøya Spaceport representerer et historisk gjennombrudd for Norge og gir landet en unik mulighet til å ta en ledende rolle innen småsatellittoppstyringer i Europa.

- Samtidig har verdiskapingen i økende grad flyttet seg mot nedstrømssegmentet, der anvendelsen av satellittdata skaper nye tjenester og forretningsmodeller med stor samfunnsmessig verdi.
- Internasjonalt samarbeid har fått nytt momentum, ikke minst i Europa (EU, ESA, bilateralt).
- Russlands invasjon av Ukraina har gjort rombaserte kapasiteter krigsavgjørende, og det er en tydelig dreining mot økt bruk av dual-use kapasiteter med både sivil og militær anvendelse.
- Romkapasiteter er en integrert del av norsk sivil og militær infrastruktur innen mange samfunnskritiske sektorer. Dette gir en stadig økende sårbarhet for samfunnet dersom romkapasiteter settes ut av spill, noe som igjen medfører økt behov for robusthet og for sikring av disse kapasitetene.
- New Space-revolusjonen har senket kostnadene for oppskytning og satellittutvikling dramatisk.

Hvordan bør Norge prioritere sin innsats på romområdet, nasjonalt og internasjonalt?

- **Langsiktige investeringsrammer utenfor ordinære budsjettssykluser.** Romsektoren behøver ofte langsiktig investeringshorisont, selv om syklusene innen enkelte områder går stadig raskere. Ettårige budsjetttrammer er et strukturelt hinder. Stortinget bør vurdere flerårige bevilgningsrammer for strategiske teknologiområder, slik forsvarssektoren i stadig økende grad praktiserer.
- **Nærmere kobling mellom romstrategi og forsvarsindustriell strategi.** Langtidsplanen for forsvarssektoren 2025-2036 anerkjenner romdomenet som kritisk infrastruktur. Rommeldingens styringskapittel bør eksplisitt adressere hvordan sivil og militær romstrategi kan samkjøres – og hvilke styringsverktøy som kreves for å realisere dette.
- Gjenkjøpsmidler for titalls milliarder kroner på forsvarssektoren åpner for betydelige utviklings- og eksportkontrakter for norsk romnæring. Disse midlene bør ikke være eksklusive for noen få, store aktører; det bør legges til rette for at også SMBer og gründerbedrifter får mulighet til å delta.
- Ambisiøse og langsiktige romprogrammer kan fungere som katalysatorer for innovasjon, industriell utvikling, kompetansebygging og samfunnsengasjement. Norge bør aktivt posisjonere seg i denne utviklingen og utnytte de mulighetene som dette kan åpne for.
- Den nye meldingen må gå lengre enn den gamle og inneholde konkrete forpliktelser, ikke bare ambisjoner.

Hva er de viktigste flaskehalsene for utvikling av den norske romnæringen? Hvor ligger de største mulighetene?

- Norsk romnæring er preget av en markedskonsentrasjon der de store aktørene dominerer for mye. Dette kan hemme innovasjon og stenge nye aktører ute.
- Underskogen av små og mellomstore bedrifter er svært viktige når det gjelder rekruttering og kompetanseutvikling. Mangel på norske ankerkunder svekker også muligheten til å hente inn privat kapital og utvikle eksportrettede produkter. Det er viktig at myndighetene aktivt støtter og legger til rette for at SMBene kan lykkes.
- Formueskatt på urealiserte verdier som utløses uten likviditet, spesielt ved emisjon/verdsettelse/børs, treffer særlig hardt i kapitalintensive romprosjekter.

- Utdanning, formidling og rekruttering er strategiske virkemidler i norsk rompolitikk. Mangel på relevant kompetanse er allerede en betydelig flaskehals for videre utvikling av romsektoren, både sivilt og sikkerhetspolitisk.
- Den norske sårbarheten forsterkes også hvis og når ESA som selvstendig aktør gradvis svekkes og kontrakter går via EU. Norske aktører risikerer i verste fall å havne helt på utsiden, uten mulighet for deltakelse.
- Organiseringen av forsvarssektorens romvirksomhet direkte underlagt Etterretningstjenesten oppleves som en betydelig utfordring, ikke minst for små og mellomstore bedrifter.
- Vi etterlyser fortsatt en sterkere koordinering av rom-satsning og utvikling på tvers av departementer og sektorer.
- Norge har sterke fortrinn knyttet til nordområdene, maritime operasjoner, sensorteknologi, sikkerhet/beredskap og avansert industri – men det forutsetter at selskaper kan vokse og beholde kompetanse og eierskap i Norge.
- Innen romteknologi peker oppskyting, maritim overvåking, jordobservasjon og satellittkommunikasjon seg ut som særlig aktuelle satsingsområder. Her skjer også utviklingen raskt, og det oppstår fort behov for nye satsninger og reguleringer.
- I dagens situasjon ser det ut til at et bilateralt rom-samarbeid med Tyskland åpner for store muligheter, dette må utnyttes for alt det er verd.

NIFROs tre oppsummerende hovedmomenter:

1. Myndighetene må sette tydeligere mål for romvirksomheten og følge opp med ressurser, virkemidler og koordinering som står i forhold til ambisjonene.
2. Det er helt avgjørende for fremtiden til norsk romvirksomhet å sikre tilgang til EUs romaktiviteter, ESA-samarbeidet og bilaterale europeiske partnerskap – kanskje først og fremst med Tyskland.
3. Norge må ha som mål å være den ledende romnasjonen i Arktis, hvor vi har en kombinasjon av naturgitte fortrinn, verdensledende infrastruktur og kompetansemiljøer som gir stor strategisk verdi både for Norge og for våre internasjonale partnere.

Noen utfyllende kommentarer

Romtjenester er i dag en del av grunnmuren i moderne samfunn, eksempelvis innen samfunnskritiske digitale tjenester, forsvar og sikkerhet, næringsutvikling, transport, maritim virksomhet, klima- og miljøovervåking – listen er lang. Siden forrige rommelding har flere utviklingstrekk endret grunnlaget for norsk rompolitikk på viktige måter:

For det første gjør raskere teknologiutvikling at oppskytningskostnader faller, satellitter blir stadig mindre og lettere samtidig som kapasiteten per satellitt øker. Som en konsekvens etableres nye forretningsmodeller i et tempo som utfordrer tradisjonelle, langvarige statlige programmer. Internasjonalt driver kommersielle aktører nå stadig mer av utviklingen på feltet, og det er behov for kortere og mer fleksible løp for finansiering og regulering.

Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

Drammensveien 165, 0277 Oslo

E-post gunnar@nifro.no, alt nifro@nifro.no, tel 488 92 340

For det andre anser EU i økende grad romvirksomhet som en sentral del av arbeidet for strategisk autonomi, med en tydeligere «buy EU»-logikk. ESA er blitt tettere knyttet sammen med EUs romutvikling, og skillet mellom sivile og forsvarsrelaterte romkapasiteter blir mer utvisket («dual use»). For Norge som tredjeland betyr denne utviklingen at markedsadgang til det europeiske markedet støter på nye hindringer.

For det tredje har romvirksomhetens forsvars- og sikkerhetspolitiske betydning økt kraftig. Romtjenester blir stadig viktigere for militære operasjoner, etterretning, kommunikasjon og situasjonsforståelse, både for Forsvaret og i samarbeidet med allierte og NATO. Dette bringer forsvarsperspektivet tyngre inn i spørsmål som tidligere ble behandlet som nærings- og forskningspolitikk, ikke minst når den strategiske verdien av Arktis øker.

Klare mål, fulgt av ressurser, virkemidler og koordinering

Den nye stortingsmeldingen bør formulere tydeligere hovedmål for norsk romvirksomhet og sørge for ressurser, virkemidler og koordinering som bygger opp under disse. Store ambisjoner uten tilsvarende ressurser og innsats vil svekke Norges troverdighet som partner og strategisk aktør.

Rompolitikken berører en rekke ulike sektorer og saksfelt, og det trengs en mer helhetlig koordinering og tilrettelegging fra det offentlige. Når EU nå samler et bredt spekter av ulike romrelaterte sivile og militære satsinger i et konkurranseevnefond, vil konsekvensene av mangelfull norsk koordinering bli enda større. Rommeldingen bør etablere en tydelig nasjonal styringsmodell med politisk forankring, og behandle romvirksomhet som en felles ressurs på tvers av departementer.

Romvirksomhet er en kapitalintensiv sektor. Staten er ikke bare reguleringsmyndighet, men også en sentral eier og kunde med stor innflytelse på hvilke selskaper som vokser frem, hvilke kapasiteter som bygges og hvilke markeder norske selskaper får tilgang til. Norske myndigheter må være en strategisk innkjøper som kommuniserer nasjonale prioriteringer tydelig og legger til rette for at næringen kan levere gode løsninger. Meldingen må også ha et helhetlig blikk på næringsstrukturen. SMB-er og oppstartsselskaper tilfører sektoren ny teknologi og nye forretningsmodeller. De trenger virkemidler tilpasset sitt nivå: tydelig kommuniserte statlige brukerbehov, kortere veier inn i Forsvarets innovasjonsarenaer, og tilgang til testfasiliteter og kapital i tidlig fase. Inkubatoren ESA BIC er en viktig ressurs som gir slike selskaper tilgang til det europeiske romsamarbeidet. Meldingen bør også legge til rette for å styrke sivile forskningsmiljøers bidrag til norsk romvirksomhet, og sørge for at utdanningssystemet leverer kompetansen sektoren trenger fremover.

Europeisk samarbeid er en hovedprioritet

Europeisk samarbeid er helt avgjørende for norsk romvirksomhet. EU og ESA er sentrale markeder for norsk romindustri, hovedarenaer for forsknings- og innovasjonssamarbeid, samt leverandører av tjenester som er dypt integrert i norske samfunnskritiske virksomheter – eksempelvis finansielle tjenester, strøm- og vannforsyning, beredskap, navigasjon, havovervåking, værvarsling, og klimaforskning. Norsk romvirksomhet har blitt bygget opp gjennom europeisk samarbeid gjennom flere tiår, og kan ikke opprettholdes på dagens nivå utenfor dette samarbeidet. Dette gjelder ikke minst når amerikanske aktører og myndigheter fremstår som mindre forutsigbare partnere enn tidligere.

Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

Drammensveien 165, 0277 Oslo

E-post gunnar@nifro.no, alt nifro@nifro.no, tel 488 92 340

EU behandler i dag romvirksomhet som en bærebjelke i arbeidet for strategisk autonomi. Romkapasiteter regnes i Brussel som kritisk infrastruktur for forsvar, sikker kommunikasjon, kriseberedskap og teknologisk suverenitet, og kontroll over kritiske verdikjeder er høyt prioritert. Dette skiftet er tydelig i Kommisjonens forslag til EUs nye konkurranseevnefond. Der er rom og forsvar koblet sammen, og et kraftig utvidet budsjett på disse områdene skal styrke europeiske aktører og kapasiteter. Dette er også nært koblet til EUs nye romprogram, som skal tre i kraft fra 2028.

Den styrkede «buy EU»-logikken i EUs næringspolitikk får direkte konsekvenser for norske leverandører i hele verdikjeden. EØS-avtalen alene er ikke nok for å sikre norsk deltakelse i EUs romsamarbeid. Norge kan likevel sikre seg tilgang, men det krever egne bilaterale avtaler og aktiv politisk innsats. Samtidig styrkes samarbeidet mellom ESA og EU. Det betyr i økende grad at begrensninger vedtatt i EU kan få konsekvenser for Norges deltakelse i ESA-samarbeidet, som er en svært viktig arena for norsk romnæring.

Til sammen påvirker dette norsk adgang til europeisk romsamarbeid på måter som kan få betydelige konsekvenser for næringsutvikling, forskning, sikkerhet og beredskap. Å sikre størst mulig tilgang til EUs romaktiviteter, ESA-samarbeidet og bilaterale europeiske partnerskap er derfor en av de mest avgjørende enkeltoppgavene for norsk rompolitikk fremover. Norges posisjon og muligheter i Arktis er en sentral ressurs i dette arbeidet.

Arktis er Norges største strategiske fortrinn

Den strategiske betydningen av Arktis øker raskt, både militært, for næringsutvikling, og for romfart. Klimaendringer gjør regionen mer tilgjengelig for transport og økonomisk aktivitet, noe som forsterker behovet for overvåking, kommunikasjon og kunnskap om hva som skjer i nord.

Norge har en unik posisjon som romnasjon i Arktis, med blant annet bakkestasjonskapasiteten på Svalbard og mulighetene for oppskyting av satellitter i polar bane fra Andøya. I tillegg har norske forsknings- og næringsaktører bygget internasjonalt ledende kompetanse på felter som havovervåking, skipsdeteksjon, klima- og miljøovervåking og situasjonsforståelse i nordområdene. Til sammen gjør dette Norge til en strategisk viktig partner for EU, NATO og våre nordiske naboer på romfeltet. Norges unike kapasiteter i Arktis gjør oss til en partner Europa trenger, og kan være en sentral ressurs i arbeidet med å sikre bred norsk tilgang til europeisk romsamarbeid.

Norges muligheter og kapasiteter i nord gir imidlertid ikke noen gratis fortrinn. Flere land posisjonerer seg for en større rolle i nordisk og arktisk rominfrastruktur, og konkurransen om oppskytningsvirksomhet, bakkestasjonskapasitet og nordområdetjenester skjerpes. Norge må ha et mål om å være verdens ledende romnasjon i Arktis, og dette målet må forankres både politisk og finansielt. Uten en tydelig ambisjon, fulgt av ressurser som matcher den, risikerer vi å miste et fortrinn det har tatt tiår å bygge opp.

Avslutning

Den nye stortingsmeldingen er en anledning til å gi norsk romvirksomhet nødvendig retning og rammeverk for en tid med rask teknologisk og geopolitisk endring. De tre hovedmomentene i dette innspillet – tydelige mål med ressurser som svarer til ambisjonene,

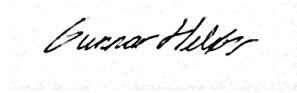
Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

Drammensveien 165, 0277 Oslo

E-post gunnar@nifro.no, alt nifro@nifro.no, tel 488 92 340

europesk tilgang og lederskap som romnasjon i Arktis – henger nært sammen og utgjør et fundament for en ambisiøs rompolitikk. NIFRO bidrar gjerne med perspektiver og innspill fra våre medlemmer i det videre arbeidet.

Med hilsen

Gunnar Heløe

Daglig leder/Director

NIFRO

Tel +47 488 92 340

Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

Drammensveien 165, 0277 Oslo

E-post gunnar@nifro.no, alt nifro@nifro.no, tel 488 92 340